

ninger, der har betydning for borgernes adgang til domstolene. Formålet er at give et samlet billede af, hvordan de gældende ordninger virker og supplerer hinanden i praksis. Det vil altså sige, at ud over reglerne om sagsomkostninger og retsafgifter så drejer det sig navnlig om reglerne vedrørende fri proces, om retshjælp og om retshjælpsforsikring.

En samlet betænkning om alle disse forhold forventes inden udgangen af næste år, og regeringen kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Jeg vil dog gerne knytte nogle foreløbige bemærkninger til de enkelte punkter i beslutningsforslaget. Den første del af forslaget vedrører spørgsmålet om, hvor indtægtsgrænsen skal gå, og her foreslås der jo 60 pct. Det anføres i den forbindelse, at man mener, at kun 30 pct. af befolkningen er dækket af de gældende regler.

Her vil jeg godt understrege, at de beregninger, der henvises til, er forbundet med en betydelig usikkerhed. De bygger på overordnede skøn og tager bl.a. ikke højde for den forhøjelse af indtægtsgrænsen, der sker, når man har hjemmeboende børn under 18 år. De tager heller ikke højde for, at man i mange sager om forældremyndighed og ægteskab ikke tager hensyn til partnerens indtægt. Endelig er det usikkert, hvordan husstandsindtægten er beregnet.

Kl. 16.30

Samlet set vil jeg dog gerne medgive forslagsstillerne, at der til trods for en forhøjelse af beløbsgrænserne på i alt ca. 42 pct. over perioden er sket et fald i dækningsgraden, siden de nuværende regler blev indført i 1988. Det skal også ses i sammenhæng med, at statens samlede udgifter til fri proces i bare de seneste 5 år er steget med 23 pct., fra ca. 191 mio. kr. i 1997 til 235 mio. kr. i 2001. Det vil altså sige, at selv om der er sket et fald i dækningsgraden, er de samlede udgifter til fri proces steget.

Dette forhold vil regeringen tage i betragtning, når vi ved udgangen af næste år skal vurdere de forslag, som Retsplejerådet kommer med. Som nævnt vil vi her få en meget værdifuld mulighed for ikke bare at vurdere fri proces-ordningen isoleret, men også se på reglerne i sammenhæng med de regler, der gælder for sagsomkostninger, retshjælpsforsikring, retshjælp og retsafgifter. Alt dette er jo forhold, der har betydning for borgernes økonomiske muligheder for at føre retssager.

Det andet punkt i forslaget vedrører den indholdsmæssige betingelse for, at der kan meddeles fri proces. I retsplejeloven er det anført, at der skal være rimelig grund til at føre proces. Denne formulering, der i det store og hele stemmer helt tilbage fra 1827, er meget fleksibel, og der har gennem tiderne været udtrykt mange forskellige holdninger til, hvordan bestemmelsen bør administreres.

Ved den seneste lovændring i 1988 blev der lagt til grund, at der efter gældende praksis blev lagt afgørende vægt på, om den pågældende havde udsigt til at få medhold i sine påstande, dog sådan at der i visse, særlige tilfælde kunne gives fri proces, selv om der ikke var tale om en »vindesag«. Det er denne praksis, som fortsat følges i dag, men også her er der tale om væsentlige spørgsmål, som indgår i Retsplejerådets igangværende overvejelser. Det samme gælder den tredje del af forslaget, der vedrører oprettelsen af en uvildig ankeinstans for afslag på fri proces i sager mod det offentlige.

Jeg vil derfor gerne opfordre alle partier til at afvente Retsplejerådets betænkning, før vi overvejer nye lovinitiativer på dette område. Herved sikres det, at vi får en helhedsvurdering, der ikke kun omfatter fri proces, men også retshjælp og retsforsikring samt de øvrige økonomiske forhold, der er forbundet med at føre retssag. Jeg ser frem til en grundig debat om disse forhold, når Retsplejerådets betænkning foreligger ved udgangen af næste år.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Ministeren var en lille smule uklar om det sidste afsnit om sager mod det offentlige.

Er ministeren enig med mig i, at det er dybt kritisabelt, at personer får afslag på fri proces af det offentlige i situationer, hvor de søger om at rejse sager mod det offentlige, specielt når man ser på nogle af de sager, der er blevet afvist? Eksempelvis fik en mand, der gerne ville have mere hjemmehjælp, afvist fri proces og fik i øvrigt at vide, at retsafgiften ville blive fuldstændig urimelig stor, fordi man beregnede, hvor meget de ekstra timer hjemmehjælp samlet ville betyde for ham.

Det, der er vigtigt for mig i denne proces, er at få ministerens klare tilkendegivelse af, at det faktisk er en dybt problematisk måde, vi har konstrueret hele systemet på.